BEPERKING EN VOORKOMING

DER

SCHARLAKEN KOORTS.*

EEN DOCUMENT UITGEGEVEN DOOR HET

STAATS BESTUUR VAN GEZONDHEID

VAN DEN STAAT MICHIGAN.

[46] Herziene Uitgave van 1881.

1. *Scharlaken koorts wordt als eene der besmettelijkste ziekten beschouwd.* Een aanval verhoedt gewoonlijk verdere aanvallen. Het grootste aantal sterfgevallen van deze ziekte is onder kinderen van tien jaren en daar beneden. Volwassenen hebben de ziekte somtijds, en ofschoon gewoonlijk in minderen graad, kunnen zij dezelve toch op noodlottige wijze aan kinderen mededeelen. De afzondering diergenen, tamelijk ziek, en hen die beteren van scharlaken koorts, is van groot gewigt.

2. *Scharlaken koorts wordt verondersteld te ontstaan door eene bijzondere besmetting* of pestlucht, welke kan worden overgedragen tot vroeger daarvan bevrijde personen, door persoonlijke aanraking, door besmette kleederen, lompen, haar of papier, of door de ontlastingen van een aan de ziekte lijdend persoon.

3. *De uitwerpselen* uit de keel, den neus en den mond zijn zeer gevaarlijk, maar ook die van de huid, de oogen, ooren, nieren en darmen zijn gevaarlijk en blijven het voor eenen geruimen tijd.

4. *Overdraging.*—Men gelooft dat de ziekte kan worden overgedragen door een daarvan herstellend persoon, zoo lang als de gewoonlijk volgende vervelling voortduurt, hetwelk somtijds zeventig of tachtig dagen neemt. Ook kan de giftstof voor eenen langen tijd, soms jaren lang, in kleederen, enz., blijven, voornamelijk indien dezelve van wol en in schuiven of koffers ingepakt zijn.

5. *Vuilnis, onzindelijkheid en slechte ventilatie* bevorderen eveneens de verbreiding der ziekte.

6. *De uitbroedings-tijd der ziekte.*—De tijdruimte welke kan verloopen na blootstelling aan de besmetting van scharlaken koorts en gedurende welken tijd een aldus bloot gesteld vatbaar persoon verwachten kan door de ziekte te worden aangetast, is verschillend van een tot veertien dagen.

* Deze ziekte wordt somtijds "Scarlatina," "Scarlet Rash," "Canker Rash," of "Rash Fever" genoemd.

7. *Afzondering der zieken van gezonden.*—Als een kind eene zeere keel en de koorts heeft, en vooral als dit vergezeld is van eenen uitslag aan het lijf, dan moet het kind terstond en zoo veel mogelijk van de andere leden des gezins verwijderd gehouden worden, totdat een geneesheer hetzelve gezien en beslist heeft of het al of niet de scharlaken koorts heeft. *Alle aan deze ziekte lijdende personen (zelfs in eenen ligten graad) moeten terstond en volkomen van het publiek terug gehouden worden.**

8. *Oppassers* van kinderen of andere personen lijdende aan scharlaken koorts, en ook de leden van het gezin des lijders, moeten niet bij andere menschen komen, noch kinderen in hunne woning toelaten.

9. *Duidelijk leesbare kennisgevingen behooren vast gemaakt te worden aan het huis* in hetwelk een persoon ziek ligt aan de scharlaken koorts, en *geen kind, dat de ziekte niet gehad heeft, mag daar binnen gelaten worden,* of omgaan met personen die daar wel binnen gaan.

10. *Kinderen onbesmet geacht wordende* mogen worden weg gestuurd van het huis in hetwelk scharlaken koorts heerscht, naar huisgezinnen waar geene voor de ziekte vatbare personen zijn, of naar eerst besmettingloos gemaakte kamers in hospitalen; maar in ieder geval moeten zij van het publiek afgezonderd worden tot aan den afloop van den uitbroedings-tijd, tellende van den dag hunner verhuizing.

11. *Huishouders en geneesheeren* moeten terstond kennis geven van het eerste geval en van ieder geval van scharlaken koorts, aan den officier van gezondheid of aan het plaatselijk bestuur van gezondheid,—daar scharlaken koorts klaarblijkelijk eene ziekte is "gevaarlijk voor de algemeene gezondheid," volgens de meening der wet. Sectien 1734 en 1735, wetten van 1871, luiden als volgt:—

Huishouder moet den gezondheids officier kennis geven.

[1734] Sec. 43. Wanneer een huishouder zal weten dat iemand van zijn gezin lijdende is aan de pokken, *of eenige andere ziekte gevaarlijk voor de algemeene gezondheid,* zal hij daarvan onmiddelijk kennis geven aan het bestuur van gezondheid, of aan den officier van gezondheid der town [stad of dorp†] waarin hij woont; en indien hij zal weigeren of verzuimen om zulk eene notitie te geven, dan zal hij eene som verbeuren van niet meer dan een honderd dollars.‡

Geneesheer moet den gezondheids officier kennis geven.

[1735] Sec. 44. Wanneer een geneesheer zal weten dat een persoon, bij wien hij geroepen wordt, lijdende is aan de pokken, *of eenige andere ziekte gevaarlijk voor de algemeene gezondheid,* dan zal zoodanige geneesheer daarvan terstond kennis geven aan het bestuur van gezondheid, of aan den officier van gezondheid der town [stad of dorp†] waarin zoodanigen zieke woont; en iedere geneesheer, die zal weigeren of verzuimen om zulk eene notitie te geven, zal voor ieder geval eene som verbeuren van niet minder dan vijftig, noch meer dan een honderd dollars.‡

12. *Op ontvangst van zoodanige kennisgeving heeft het plaatselijk bestuur van gezondheid pligten te vervullen* in het nemen van maatregelen om de verspreiding der ziekte te beperken, welker verzuim of uitstel van hunne zijde eene groote veronachtzaming van algemeen vertrouwen is. De wet is zeer

---

*Dat dit van meer gewigt is dan in het geval van pokken, is blijkbaar door de veel meerdere gevallen van ziekte en overlijden aan de scharlaken koorts—eene ziekte voor welke geen zulk voorbehoed middel als inenting tot nog toe bekend is.

†Zie Sectie 1740, wetten van 1871, gewijzigd door ontwerp No. 45, wetten van 1879, waarvan het laatste gedeelte luidt als volgt: "[1740] Sec. 49. * * * * De voorzieningen van dit hoofdstuk, en de wijzigingen daartoe, zullen voor zoo verre als toepasselijk, betrekking hebben tot alle steden en dorpen in dezen Staat en alle pligten welke, volgens de voorzieningen van dit hoofdstuk, door het bestuur van gezondheid van towns moeten worden nageleefd, of door de ambtenaren en ingezetenen derzelve, zullen op gelijke wijze worden nageleefd door het bestuur van gezondheid en de ambtenaren en ingezetenen van zoodanige steden en dorpen, met eene gelijke geldverbeuring wegens niet-nakoming dier pligten, behalve in gevallen waar de charters dier steden en dorpen voorzieningen bevatten hiermede strijdig zijnde."

‡Supervisors moeten voor al zulke pligtverzakingen vervolgen; town beambten moeten kennis geven aan supervisors; vervolgende advokaat het proces leiden als hij verzocht wordt; zie sectien 6852, 6853 en 6855, wetboek van Michigan 1871. Gezondheids beambten van dorpen en steden moeten den vervolgenden advokaat kennis geven van alle overtredingen dezer sectie,—zie ontwerp No. 157, wetten van 1879; de vervolgende advokaat moet voor al zulke overtredingen, welke in zijne county voorkomen, vervolgen,—zie sectie 6855, wetten van 1871.

duidelijk aangaande den aard en het gewigt dier pligten. Drie sectien der wet zijn als volgt:—

[1732] Sec. 41. Indien de pokken *of eenige andere ziekte gevaarlijk voor de algemeene gezondheid*, bevonden wordt in eenige town te heerschen, *zal het bestuur van gezondheid alle mogelijke zorg aanwenden om de verspreiding der besmetting te voorkomen, en publieke kennisgeving doen van besmette plaatsen* aan reizigers, op zoodanige wijze, als naar hun oordeel doelmatigst zal zijn voor de algemeene veiligheid. Kennisgeving van besmette plaatsen.

[1706] Sec. 15. Indien iemand van elders komende of wonende in eenige town binnen dezen Staat, besmet zal zijn of kort geleden besmet zal geweest zijn met de pokken, *of andere ziekte, gevaarlijk voor de algemeene gezondheid*, zal het bestuur van gezondheid der town, waar zoodanig persoon moge zijn, doelmatige maatregelen nemen op eene wijze welke zij het best oordeelen voor de veiligheid der inwoners, door zoodanig ziek of besmet persoon te verwijderen naar een afzonderlijk huis, als dit kan gedaan worden zonder gevaar voor zijne gezondheid, en oppassers en andere hulp en benoodigheden aanschaffen, al hetwelk ten koste zal zijn van den persoon zelve, zijne ouders, of eenig ander persoon die aansprakelijk voor zijn onderhoud moge zijn, indien hij bemiddeld is; zoo niet, dan ten koste van de county waar hij behoort. Bestuur te voorzien om verspreiding van ziekten tegen te gaan. Ten koste van persoon of county. 8 Mich. Rep. 475.

[1707] Sec. 16. Indien een aldus besmet persoon niet kan worden verhuisd zonder gevaar voor zijne gezondheid, zal het bestuur van gezondheid voor hem zorgen als in de voorgaande sectie aangewezen, in het huis waarin hij zich moge bevinden, en in zoodanig geval mogen zij de personen in den omtrek doen verhuizen, en zulke andere maatregelen nemen, als zij mogen noodig oordeelen voor de veiligheid der inwoners. Maatregel in geval besmette personen niet kunnen verhuisd worden.

13. *Eenige der pligten van het plaatselijk bestuur van gezondheid, en van den gezondheids beambte,* aangaande de beperking en voorkoming van ziekten, zijn vermeld in circulaire No. 35 van het Staats Bestuur van Gezondheid, welke ook voorkomt op bladzijden 269-278 van het Rapport des Bestuurs voor 1879. Opdat geen kostelijke tijd verloren worde, is het de pligt van elk bestuur van gezondheid om te zorgen dat deszelfs officier van gezondheid prompt handele, hem authoriserende en gelastende ten allen tijde gereed te zijn, als uitvoerend beambte van het bestuur, om gewisse maatregelen te nemen zonder op eene bijeenkomst van het bestuur te wachten, telkens als zich binnen hunne jurisdictie een geval voordoet van scharlaken koorts, diphtheria, pokken, of andere ziekte schadelijk voor de algemeene gezondheid. Eenige dier pligten van den gezondheids officier kunnen in 't kort worden vermeld als volgt: Hij behoort,—

a. Het onderscheidend kenmerk der ziekte (diagnosis) van aangegevene gevallen van scharlaken koorts en andere voor de algemeene gezondheid gevaarlijke ziekten te bekrachtigen, dat is (indien hij eenige redenen heeft om het gerucht te betwijfelen), uit te vinden of de persoon werkelijk die ziekte heeft.

b. Afzondering te verzekeren van hen die lijden of blootgesteld zijn aan zoodanige ziekte.

c. Kennis te geven van besmette plaatsen.

d. Begrafenissen te regelen van personen die aan scharlaken koorts, enz., overleden zijn.

e. Kamers, kleeding en woonplaatsen van besmetting te zuiveren.

f. Getuigschriften te geven van herstel en van bevrijding van verantwoordelijkheid om de ziekte te verspreiden.

14. *Het plaatselijk bestuur van gezondheid en de geneesheer* die gevallen dezer ziekte in behandeling heeft, behooren te zamen te werken voor hare beperking. Het plaatselijk bestuur van gezondheid moest vooral waken tegen hare verspreiding, door gevallen waar geen geneesheer gebruikt wordt.

15. *De kamer, in welke een lijder aan deze ziekte gelegd wordt,* dient eerst ontruimd te worden van alle onnoodige kleederen, tapijten, gordijnen en andere stoffen waarin de smetstof zou kunnen schuilen, behalve zoodanige artikelen die tot het gemak van den patient kunnen dienen. De ziekekamer mag geen tapijt hebben, of alleen stukken welke naderhand verbrand kunnen worden. Deze kamer moet gestadig toevoer van versche lucht ontvangen, en ook gedurige verandering derzelve, zonder dat de patient op den trek legt.

16. *Zakdoeken*, welke dienen gespaard te worden, moet de patient niet gebruiken; in plaats daarvan kan men stukjes doek geven en eenmaal gebruikt zijnde die terstond verbranden.

17. *Vuile kleederen, handdoeken, beddelakens, enz.*, moeten bij verschooning van den patient, voor dezelve uit de kamer te brengen, terstond in een emmer of tobbe met kokend-heete zink-oplossing gedaan worden, gemaakt in verhoudingen als volgt: water, een gallon; witte vitriool (sulphate of zinc), vier oncen; gewoon zout, twee oncen.

18. *De stoffen* uit de keel, den neus, den mond, en de ontlastingen van de nieren en darmen moeten worden gedaan in potten bevattende chlorinated lime (gewoonlijk genoemd "chloride of lime") of sulphate of iron,* of de zink-oplossing vermeld in paragraaf 17, en in steden, waar riolen zijn, in het secreet gesmeten worden; anders moeten dezelve terstond worden begraven minstens 100 voeten van eene wel, en in geen geval in een loopend water, noch in een secreet geworpen worden, voor dat dezelve geheel en al besmettingloos gemaakt zijn. Ontlastingen neme men op oude lappen, die terstond verbrand of begraven moeten worden. De waterpotten houde men door en door zindelijk. Om den neus te snuiten gebruike men lapjes en verbrande dezelve.

19. De geneesheer het raadzaam oordeelende voor den patient, kan hij het lijf doen insmeren met olie, vaseline, enz., om de verspreiding der ziekte door het vervellen tegen te gaan.

20. *Alle kopjes, glazen, lepels, enz.*, in de ziekekamer gebruikt, moeten bij wegneming uit de kamer terstond worden gewasschen in de zink-oplossing vermeld in paragraaf 17, en naderhand in heet water, voor dat iemand anders die gebruikt.

21. *Voedsel en drinken* eens in de ziekekamer geweest zijnde, of anderzins besmet met scharlaken koorts, moet worden *vernield of verbrand.* In allen gevalle moet het niet in de vuilton gedaan worden.

22. *Volkomene reinheid* van oppassers moet worden gelast en verkregen. Daar de handen van oppassers onvermijdelijk door het vergift der ziekte worden besmet, is een goede voorraad van handdoeken en bekkens hoogst noodzakelijk—een bevattende eene oplossing van bleek water (chlorinated soda, Labaracque's solution), chlorinated lime, of de reeds vermelde zink-oplossing, en een ander voor gewone zeep en schoon water.

23. *Alle van de scharlaken koorts herstellende personen moeten als gevaarlijk beschouwd worden*, en moeten dierhalven *niet naar de school, kerk, of eenige publieke vergadering gaan, noch in een publiek rijtuig rijden*, zoo lang als de vervelling (zie paragraaf 4), zeerheid der oogen, of luchtgaten, of sporen van waterzucht voortduren. Een van de scharlaken koorts herstellend persoon moest niet op die wijze de openbare gezondheid in gevaar brengen, noch in het publiek verschijnen, dan na vier malen, en om den anderen dag, een goed bad genomen te hebben. Het haar moet goed uitgewasschen worden; deze zuivering mag evenwel niet geschieden voor dat de geneesheer het raadzaam oordeelt. Na herstelling van de scharlaken koorts behoort niemand in het publiek te verschijnen met dezelfde kleederen welke hij droeg terwijl hij lijdende was aan, of herstellende was van deze ziekte, tenzij die kleederen van besmetting gezuiverd zijn, en wel zonder den tijd in aanmerking te ne-

---

*Carbolic acid in water opgelost, volgens gewoonte, wordt niet als een zuiverings middel beschouwd. Sulphate of iron of koperrood (copperas) in water opgelost in de verhouding van een en een half pond op een gallon water, is eene goede oplossing voor waterpotten, secreten, enz. Wanneer er veel van benoodigd is kan men het gereed maken door eene mand bevattende zestig pond copperas in een barrel water te hangen.

men sedert zijne herstelling. Ook behoort iemand uit een huis, waar een geval van scharlaken koorts is of geweest is, geene school, zondagschool, kerk, of publieke vergadering te bezoeken, of van de gezondheidsbeambten of van het schoolbestuur geen verlof daartoe te bekomen, dan na de volkomene zuivering van dat huis en van de kleederen door zoodanig persoon gedragen, indien deze aan de besmetting der ziekte blootgesteld waren.

24. *Het lijk* van een aan scharlaken koorts overleden persoon moet worden gewikkeld in een laken doorweekt met eene zink-oplossing van dubbele kracht vermeld in paragraaf 17, en met zoo weinig uitstel mogelijk in stilte begraven worden.

25. Ten einde bijwoning der begrafenis of bezoeken aan het sterfhuis te keeren, dienen *de doodberigten in de couranten* te melden, dat de overledene aan scharlaken koorts gestorven is.

26. *Ter aarde bestelling* van aan scharlaken koorts overledenen moet in stilte geschieden en in geen geval mag het lijk ten toon gesteld worden.

VERNIETIGING OF BEHANDELING VAN KLEEDEREN, BOEKEN, ENZ.

27. *Kleederen, tapijten, gordijnen, meubels,* en andere voorwerpen bestemd tot vernietiging, moeten zoo uit den weg geruimd worden, dat geen ander persoon het vergift er van kan overerven; dezelve moeten niet zoo maar weg gegooid of in een waterloop of stilstaand water geworpen worden; en indien verbrand, moeten ze totaal verbrand en niet gedeeltelijk verbrand of verwarmd of op eene wijze weggemaakt worden, dat ze toch het vergift der ziekte kunnen verspreiden.

28. *Alle besmette voorwerpen, die niet vernield worden,* moeten of goed gekookt, in een daartoe geschikte oven aan eene drooge hitte van 250 graden Fahrenheit blootgesteld worden, of anders moeten ze geheel en al worden blootgesteld aan den rook van brandende zwavel, en naderhand voor eenige dagen aan de buitenlucht. Boeken en bontwerk door herstellende lijders dezer ziekte gebruikt, zijn bijzonder geschikt om het vergift over te dragen aan kinderen die de ziekte nooit gehad hebben. Er moet groote zorg gedragen worden om eenige dezer onvernielde artikelen volkomen besmettingloos te maken; men passe er zorgvuldig op om kinderen, die de scharlaken koorts niet gehad hebben, geene der voorwerpen te laten hebben welke in handen zijn geweest van personen die de ziekte konden mededeelen.

BESMETTINGLOOS MAKEN VAN KAMERS, KLEEDEREN, ENZ.

29. Luchts ontsmetting of berooking kan alleen met goed gevolg geschieden in de afwezigheid van levende wezens, daar hitte of rook, sterk genoeg tot dat doeleinde, doodelijk zijn voor den mensch. Dit houde echter niemand terug om zoo veel te doen als mogelijk is, zonder nadeel voor de zieken, tot lucht zuivering der door hen bewoonde kamers,—er moet versche lucht in zijn. Maar na den dood of na het herstel van scharlaken koorts, moet de kamer, in welke een lijder dezer ziekte gelegen heeft, alsmede de meubelen en andere voorwerpen welke men behouden wil, verscheidene uren aan den damp van brandende zwavel blootgesteld zijn, en dan, zoo mogelijk, uren of dagen lang open gezet worden.

30. *Wanneer een kamer en den inboedel besmetteloos gemaakt moet worden,* moeten alle in dezelve aanwezige artikelen uitgespreid worden om zoo veel mogelijk oppervlakte aan den zwaveldamp bloot te stellen, terwijl alle openingen gesloten zijn.

a. Wegens de ontelbare koersen in welke de besmetting kan verspreid worden in het huis of in de woonplaats waar voor geruimen tijd een geval

van scharlaken koorts geweest is, dient gewoonlijk het gansche huis en de neven-gebouwen, met inbegrip van kelder, zolder, houthok en secreet, besmettingloos gemaakt te worden, en dagen lang open gezet.

b. Om kamers besmettingloos te maken moet men dezelve ontruimen. Zware kleedingstukken, dekens, beddegoed en andere artikelen, op welke men de zink-oplossing niet kan toepassen, moeten uitgespreid worden om door en door aan de berooking deel te nemen, welke moet plaats hebben in de kamer waar de kleederen, enz., door den patient gebruikt zijn. Voor eene kamer ongeveer tien voeten in 't vierkant neme men minstens twee pond zwavel; voor grootere kamers in verhouding meer, naar rato van twee pond voor iedere 1000 kubieke voeten lucht-ruimte.

c. Sluit de kamers zoo digt mogelijk, doe de zwavel in ijzeren op steenen staande pannen, steek de zwavel in brand met heete kolen of met behulp van een lepelvol alcohol, draag zorg de dampen der brandende zwavel niet in te ademen, en verzekerd zijnde dat de zwavel goed brandt, verlaat de kamer, sluit de deur en laat de kamer gesloten gedurende vier en twintig uren.

d. Men diene te zorgen dat er zooveel van de zwavel verbrandt als mogelijk is. Tot dit einde kan men den ijzeren pot, in welken men de zwavel wil doen, eerst heet maken, en moet in de kamer gezet worden over gloeijende kolen in eene op steenen staande pan met asch.

e. Kelders, erven, stallen, gooten, secreten, sompen, waterhokken, riolen, enz., moesten dikwijls en ruimschoots begoten worden met copperas-oplossing, gemaakt als is opgegeven in paragraaf 18.

f. Kleeding en beddegoed, enz.—Het *beste* is om alle artikelen te verbranden welke met lijders aan besmettelijke ziekten in aanraking geweest zijn; al te kostbare artikelen om te vernielen moeten een uur lang worden blootgesteld aan een drooge hitte van 240 tot 250 graden Fahrenheit, of men kan doen als volgt:—

g. Katoen, linnen, flanel, dekens, enz., moeten in de kokend-heete zinkoplossing gestoken worden, stuk voor stuk, toeziende dat zij doornat zijn en koken gedurende een half uur ten minste. Dikke wolle kleederen, zijdestoffen, bontwerk, gevulde bedspreijen, bedden en andere artikelen welke niet met de zink-oplossing kunnen behandeld worden, kan men gedurende de berooking in de kamer ophangen, met de zakken binnenste buiten gekeerd, zoodat het kleedingstuk goed in den zwaveldamp deelt. Daarna moet men dezelve in de opene lucht hangen, uitslaan en uitschudden. Tapijten kan men het best berooken op den vloer, maar moeten naderhand buiten gehangen en goed uitgeklopt worden. Peluwen, bedden, gevulde matrassen, bekleede meubelen, enz., na besmettingloos gemaakt te zijn aan den buitenkant, moeten opengesneden en derzelver inhoud wederom blootgesteld worden aan de dampen van brandende zwavel. In geen geval moet het volkomen besmetteloos maken van kleedingstukken, beddegoed, enz., worden nagelaten. Het is bekend dat besmette kleederen en beddegoed de scharlaken koorts hebben medegedeeld, maanden lang na derzelver besmetting.

De bovenstaande wijzen van besmettingloos maken zijn ook bij andere besmettelijke ziekten van toepassing.

31. *Versche lucht.*—Ofschoon niet zoo doelmatig tot vernieling der besmetting als zwavelig zuurstof, is versche lucht, in ruime mate, zeer heilzaam tot verdrijving van het vergift dezer ziekte; zij moet in ruime mate worden aangewend; maar in dit geval, gelijk in andere middelen tot de veiligheid der onaangetasten, moet men groote zorg dragen om het gevaar niet te verhoogen voor de reeds aangetasten, die gewoonlijk in gevaar gesteld worden

door blootstelling aan togten van koude lucht, en dit is voornamelijk waar van personen herstellende van de scharlaken koorts.

TIJDELIJK VERBLIJF GEDURENDE BESMETTINGLOOS MAKEN.

32. Het besmettingloos maken eener kamer vordert altijd de verlating derzelve, en somtijds is het zelfs onmogelijk om in belendende kamers te verblijven; daarom is het in sommige gevallen van groot gemak om een hospitaal, eene tent of eenige andere tijdelijke verblijfplaats te hebben voor de bewoners van besmette huizen, waar baden, besmettingloos maken en wasschen kan geschieden, terwijl zoodanige huizen besmettingloos gemaakt en in orde gebragt worden. Aangaande dit onderwerp moesten plaatselijke besturen van gezondheid geraadpleegd worden, en deze moesten voorbereid zijn om te handelen.

HOE SCHARLAKEN KOORTS TE VERMIJDEN EN TE VOORKOMEN.

33. Vermijdt de bijzondere besmetting der ziekte. Dit is voornamelijk gewigtig om in acht genomen te worden door kinderen en al diegenen wier keelen uit eenige oorzaak zeer doen. Kinderen beneden de tien jaren zijn in veel grooter gevaar van overlijden aan scharlaken koorts dan volwassenen; maar volwassene personen krijgen vaak de ziekte en verspreiden dezelve, en sterven er soms van. Ligte gevallen bij volwassenen kunnen aldus noodlottige gevallen veroorzaken onder kinderen. Om deze redenen is het menigmaal gevaarlijk voor kinderen om te gaan waar volwassenen gaan met bijna gewisse veiligheid voor zich zelven.

34. Laat geen kind digt bij een lijder aan scharlaken koorts komen. Sta niet toe dat iemand of eenig ding, of een hond, eene kat of eenig ander dier direct van een scharlaken koorts lijder bij een kind komt. Tenzij dat uwe diensten vereischt worden, blijf er ook zelf van daan. Indien gij een lijder bezoekt, baadt uw zelven en verwissel uwe kleederen en maak dezelve besmettingloos alvorens gij bij een kind komt.

35. Het is mogelijk dat de smetstof van scharlaken koorts voor eenen geruimen tijd hare aanstekingskracht behoudt, en verre weggedragen wordt in verschillende voorwerpen en artikelen in welke zij eene schuilplaats gevonden heeft. Ofschoon het niet volkomen is bewezen dat de zaden van scharlaken koorts worden voortgeplant in een voorwerp anders dan het levende menschelijk of dierlijk lichaam, is het nogtans mogelijk dat zij aldus kunnen worden voortgeplant. Daarom en omdat de inademing van lucht beladen met uitvloeiselen van rottende vrucht, groentens, vleesch, of van riolen, sompen en andere vergaderplaatsen van vuilnis, voor de gezondheid gevaarlijk geacht wordt, moest de grootste zorg gedragen worden om het huis, de erve en alles wat daartoe behoort, schoon en droog te houden; rioolverbindingen van goede kleppen voorzien en waterloozingen met goede ventilatie. Alle afleiders van vuilnis moeten goed besmettingloos gemaakt worden. Laat geen kind een secreet binnentreden of de lucht inademen van een secreet, waterhok, somp of riool, waarin uitwerpselen gekomen zijn van aan scharlaken koorts lijdende personen, noch water of melk drinken, blootgesteld geweest zijnde aan zoodanige lucht.

36. Laat geen kind in eene koets of een ander gesloten rijtuig rijden, waarin een scharlaken koorts lijder gereden heeft, tenzij dat rijtuig sinds dien tijd door en door besmettingloos gemaakt is met dampen van brandende zwavel, zooals is opgegeven in paragraaf 29 en 30.

37. Alle invloeden welke zeere keelen veroorzaken strekken waarschijnlijk tot bevordering om deze ziekte te krijgen en te verspreiden. Onder de

oorzaken, afgezien van het ligchaam, die de scharlaken koorts kunnen verspreiden, zijn misschien de voornaamste: besmette lucht, onzuiver water en *aanraking met besmette voorwerpen of personen.* Om deze redenen en als een middel om het gevaar te verminderen van andere ziekten te krijgen, moesten de volgende voorzorgen altijd genomen worden, en wel voornamelijk gedurende het heerschen van zulk eene ziekte als scharlaken koorts.

38. Vermijdt blootstelling aan den wind en de inademing van koude, drooge lucht; alsmede het gebruik van sterken azijn of eenig ander voedings artikel hetwelk aanleg heeft om de keel raauw en teeder te maken.

39. Draag geen kleedingstuk 't welk gedragen is door iemand terwijl hij de scharlaken koorts had, of daarvan aan de beterhand is.

40. Schuw iedereen die eene zeere keel heeft. Kus hem niet of vang zijn adem niet op. Drink niet uit zijn kopje of glas, blaas niet op zijn fluitje of steek zijn potlood of zijne pen niet in uwen mond.

41. Ontwijk talrijke vergaderingen in slecht geventileerde kamers.

42. Drink geen water hetwelk een slechten reuk of smaak heeft, of naar deszelfs oorsprong oordeelende onzuiver kan zijn, voornamelijk als men vermoeden kan, dat er iets in ligt afkomstig van een lijder aan scharlaken koorts.

Dit document is uitgegeven door het Staats Bestuur van Gezondheid, ter uitdeeling over den ganschen Staat. Een exemplaar is te bekomen op aanvrage aan den SECRETARIS VAN HET STAATS BESTUUR VAN GEZONDHEID, TE LANSING, MICHIGAN.

Het wordt door het Staats Bestuur van Gezondheid aanbevolen, dat plaatselijke commissien dit document aanschaffen en uitdeelen, vooral indien scharlaken koorts nabij is. Hetzelve is (in 't Engelsch) te koop gesteld bij W. S. George & Co., te Lansing, Mich., tegen contante betaling, als volgt:—

100 exemplaren voor	$ 1 75	400 exemplaren voor	$ 4 25
200 exemplaren voor	2 50	500 exemplaren voor	4 75
300 exemplaren voor	3 50	1000 exemplaren voor	8 00

Moge hetzelve tot nut en zegen verstrekken, *in de beperking of voorkoming dezer ziekte.*

Na dit document aandachtig gelezen te hebben, gelieve men het te bewaren tot nadere inzage.